

تسبیح بروز برائت و ظهور حسن (توضیحات کامل)

www.QuranAhlebayt.ir

تسبیح؛ بروز برائت و ظهور حسن

کتاب حاضر با بررسی پیرامون معناشناسی تسبیح، این مفهوم را از مفاهیم هستی‌شناسی معرفی می‌کند. از آن جایی که پرداختن به آن را منوط به مفهوم‌شناسی دقیق این کلمه می‌داند در کتاب حاضر به تشریح مفهوم تسبیح در ابعاد سه گانه برائت، تنزیه و تقدیس تشریح می‌پردازد و تبیین این ابعاد را با بهره‌گیری از ادعیه اهل بیت علیهم السلام انجام می‌دهد. در نهایت بررسی چگونگی تسبیح در حوزه هستی‌شناسی را به پژوهش دیگری واگذار می‌کند.

مقدمه

کلماتی در هستی هستند که بسیار باشکوه‌ند، از جنس سایر کلمات نیستند، وقتی به کار می‌روند بیان‌گر حقایقی عظیم‌اند، یکی از این کلمات کلمه مقدس «تسبیح» است. هر گاه سخن از تسبیح به میان می‌آید بلافاصله نماز و ذکرها آن در خاطر مجسم می‌شود. دقیق‌تر که می‌شوی می‌بینی ذکر است که هر کس بر لب داشته باشد از ناپاکی‌ها اظهار برائت می‌کند. با این ذکر دوری از ناخالصی‌ها و بدی‌ها و کجی‌ها را می‌خواهد چون خدای خود را اینچنین می‌بیند.

باز وقتی دقت خود را بیشتر می‌کنی می‌بینی این کلمه ذکر همه مخلوقات است. نه ذکر بلکه فعل همه آنهاست. اگر حقیقت آن نبود هیچ مخلوقی خلق نمی‌شد و اگر خلق می‌شد به سمت کمال طی مسیر نمی‌کرد.

تسبیح بروز برائت و ظهور حسن (توضیحات کامل)

www.QuranAhlebayt.ir

این کلمه که ذکر همه مخلوقات است تمام حیثیت ملائکه را تشکیل می‌دهد. ملائکه غیر از حضور در ساحت قدسیت و سبوحیت شأن دیگری ندارند.

ملائکه از جنس انس و جن و سایر پدیده‌ها نیستند بلکه از جنس تسبیح‌اند. و انبیا و اولیای الهی که ملکی خو و صفات‌اند آنقدر هم‌سنخ این حقیقت شده‌اند که وقتی ندای تسبیحی از ایشان سر داده می‌شود، سایر مخلوقات را نیز هم‌نوا می‌کنند.

بررسی تسبیح، مطالعه تمام حیثیت سیر و صیرورت به سمت کمال برای هر شی‌ای از عالم است. در واقع این حقیقت به جوهر هر مخلوق اشاره دارد و ذات هر مخلوق را آشکار می‌سازد.

در این صورت این کلمه را می‌توان به عنوان یکی از کلمه‌هایی که بیان‌کننده فلسفه حیات در هستی است معرفی کرد.

مخلوقی که دارای حیات می‌شود به توان تسبیح آراسته می‌گردد. لذا میزان توان برای ابراز تسبیح در او نشان‌دهنده میزان توان حیاتش می‌باشد.

موجودی که از حیات برخوردار می‌شود دارای حد و محدودیت است و چون حد و محدودیت خود را می‌شناسد و از آن اظهار برائت می‌کند حیات در او جاری شده است. هماهنگی توأم بین این دو یعنی شناخت حد و محدودیت از یک سو و برائت از آن است که مفهوم حیات را در تقدیر و سرنوشت موجود رقم می‌زند.

بنابراین در مطالعه تسبیح آنچه مهم به نظر می‌رسد عبارت است از:

۱. شناخت محدود و محدودیت و حد برای هر موجود،

تسبیح بروز برائت و ظهور حسن (توضیحات کامل)

www.QuranAhlebait.ir

۲. برخورد فعال برای جدایی از حد و محدودیت،

۳. سوق پیدا کردن به سمت نامحدود،

۴. خارج دانستن نامحدود از هر گونه حد و محدودیت.

در موارد فوق ابتدا دوری و کراهت و حذف و برخورد آشکار می‌شود و در مرحله بعد مشاهده حسن و زیبایی مطلق و جذب به او و کشش و محبت شدید و سوق یافتن به سوی او معنا می‌یابد.

بر این اساس تسبیح از تناح دو مفهوم برائت و جذب، جدایی و وصل، بغض و حبّ و... شکل می‌گیرد. و بر اساس وجود این دو مفهوم در درون هر موجود به نسبت حیاتی که به او داده شده است قابل تحقق و آشکار شدن است.

موجودی مانند انسان که دارای دو ساحت تکوین و تشریح است و دو نوع حیات دارد به زیور دو نوع تسبیح آراسته شده است. اگر هر دو تسبیح در انسان با هم هماهنگ باشد و انسان از هر دو برخوردار بوده و شائق و سائق باشد در این صورت به بهشت راه پیدا می‌کند و می‌تواند شاهد حسن و زیبایی در هستی باشد و چنان‌که در تکوین او تسبیح باشد و در تشریحش خالی از آن گردد جهنمی به وسعت این تباعد و دوری و جدایی برایش مهیا می‌شود. جهنمی که از جنس تعارض و اختلاف است و در آن هیچ سلم و آرامشی نمی‌تواند رویده شود.

بدین ترتیب هر انسانی لازم است فکری برای فعال کردن تسبیح تشریحی خود داشته باشد تا از جهنمی که به دست خود او برافروخته می‌شود رها شده و به بهشتی که به دست خود او ساخته می‌شود رهنمون گردد. شناخت تسبیح و رفتن به سوی آن:

تسبیح بروز برائت و ظهور حسن (توضیحات کامل)

www.QuranAhlebait.ir

- در حکم بهشت آفرینی است .
- موجب شکر نعمت حیات است .
- زندگی را پر از شادی و رضایت و تحسین می کند .
- حرکت از نقص ها به کمال را شکل می دهد . لذا هر روز و هر ساعت و هر لحظه او بهتر و متکامل تر از قبل می شود .
- هم سنخ های نقص و عیب و حد و محدودیت و هم سنخ های کمال و نامحدود را به انسان معرفی می کند .
- تسبیح را از مرحله قول به مرحله فعل می کشاند .
- هر رفتار و باوری را مصداق تسبیح یا عدم تسبیح می کند .
- فهم ظاهری تسبیح را به فهم حقیقی آن تبدیل می کند .
- میل به نامحدود که در درون هر موجودی وجود دارد را در دل او زنده تر کرده و در مقام اختیار و انتخاب و ورود به تسبیح تشریح او را تشویق و راغب می نماید .
- ذکر تسبیح را به عنوان ذکر غالب و قوت روزانه و هر ساعت و هر لحظه قابل قبول و قابل توجیه می نماید .
- شکوه عالم را در حقیقت این اسم مقدس و کلمه نافذ و پاک می داند .
- و ...

تسبیح بروز برائت و ظهور حسن (توضیحات کامل)

www.QuranAhlebait.ir

با این تفاسیل بدیهی است اگر اثرهای متعدد و پژوهش‌های مکرر در زمینه این حقیقت با عظمت صورت پذیرد تنها توانسته به گوشه‌ای از توانمندی انسان در فهم این حقیقت اشاره کند.

پژوهش حاضر سعی کرده است با شکافتن معنای تسبیح با توجه به آیات نورانی قرآن به چرایی و چگونگی آن پردازد. هر چند خود را در این تلاش ناکام می‌داند ولی به دلیل عظمت معنای تسبیح، این پژوهش را به عنوان معبری برای سایر پژوهش‌های بعدی تلقی می‌کند. همچنین سعی کرده است با ورود به انواع ادعیه اهل بیت علیهم السلام انس و ارتباط با این ذخایر غنی هستی را برای مخاطبین فراهم سازد تا از ناحیه فیض آنها، این مفاهیم بازگشایی و رمزگشایی شود.

مهم‌ترین اتفاقی که در پژوهش حاضر شده است پیوند دو نام برائت و حسن است که در یکی شاهد وقوع دفعی و در دیگری شاهد تدریجی آن هستیم زیرا تسبیح دارای سطوح متعددی است و در همه آن سطوح به حسن بینی نمی‌رسد. به همین دلیل نام کتاب را «تسبیح، بروز برائت و ظهور حسن» گذاشته‌ایم.

فصل‌های کتاب بر اساس معنای استخراج شده در فاتحه تنظیم شده و هر فصلی جزئی از معنای تسبیح شرح داده می‌شود و در پایان در خاتمه جمع‌بندی مطالب با نحوه ارتباط تسبیح و حمد که مربوط به ظهور حسن است مطالبی در باب اسماء الهی و قدسیت آنها و سببیتشان برای تسبیح بیان شده است.

تسبیح بروز براءت و ظهور حسن (توضیحات کامل)

www.QuranAhlebayt.ir

به خوانندگان محترم دقت و تأمل بر ادعیه ذکر شده به جد توصیه می‌شود. نورانیتی که در بسیاری از این ادعیه وجود دارد غیر قابل وصف است. به همین دلیل در آوردن برخی با وجود طولانی بودن آنها تعمد در کار بوده است. همچنین برای دقت در مضامین ادعیه، نیازی به وجود ترجمه برای آنها دیده نشده و در ضمیمه کتاب برای دقت خواننده درباره معنا، معانی اسماء مشهور ذکر شده در ادعیه آمده است.

در پایان توفیق همگان را در ورود به این مقام منیع یعنی مقام تسبیح اختیاری خواستاریم. و برای لغزش‌های خود در این زمینه و در زمینه تبیین این مقام از خداوند منان طلب غفران داریم.

عناوین فصل‌های این کتاب عبارتند از:

فاتحه: معناشناسی تسبیح

فصل اول، تسبیح از منظر براءت از حدود

فصل دوم، تسبیح از منظر تنزیه از حدود

فصل سوم، تسبیح از منظر تقدیس نامحدود

خاتمه، تسبیح ورود به ساحت حمد